

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA
UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE
PRÁVNICKÁ FAKULTA**

Evidenčné číslo: 101002/B/2018/36097107838780420

**FINANČNÉ ASPEKTY OBCHODNEJ SPOLOČNOSTI –
AKCIOVÁ SPOLOČNOSŤ**

Bakalárska práca

2018

Oskar Sedmák

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA
UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE
PRÁVNICKÁ FAKULTA**

Evidenčné číslo: 101002/B/2018/36097107838780420

**FINANČNÉ ASPEKTY OBCHODNEJ SPOLOČNOSTI –
AKCIOVÁ SPOLOČNOSŤ**

Bakalárska práca

Študijný program:	Ekonomika a Právo
Študijný odbor:	NÁRODNÉ HOSPODÁRSTVO PRÁVO
Školiace pracovisko:	Katedra financií Národohospodárska fakulta
Vedúci záverečnej práce:	Ing. František Hocman, PhD.

Bratislava 2018

Oskar Sedmák

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že záverečnú prácu som vypracoval samostatne a že som uviedol všetku literatúru.

Dátum:

.....

podpis študenta

Pod'akovanie

Touto cestou by som sa chcel pod'akovať Ing. Františkovi Hocmanovi, PhD. za jeho odborné vedenie, cenné rady, pripomienky, ochotu a ústretovosť pri vypracovaní mojej bakalárskej práce.

ABSTRAKT

SEDMÁK, Oskar: Finančné aspekty obchodnej spoločnosti – akciová spoločnosť. [Bakalárska práca]. Ekonomická univerzita v Bratislave. Národohospodárska fakulta; Katedra financií. Študijný odbor: Ekológia a právo. Vedúci záverečnej práce: Ing. František Hocman, PhD. Bratislava: NHF EU, 2018, strán: 48.

V prípade, že spoločnosť dosahuje veľkých obrátov a zastrešuje väčšie množstvo transakcií a v neposlednom rade chce pôsobiť v rámci väčšieho teritoriálneho územia na celonárodnej alebo medzinárodnej úrovni, je jednou z optimálnych volieb formy podnikania práve akciová spoločnosť. Samotná akciová spoločnosť má v rámci slovenskej legislatívy presne definované spôsoby zakladania a fungovania. Rovnako má presne definované aj to, akým spôsobom môže hromadiť svoj kapitál. Vo všeobecnosti rozlišujeme financovanie spoločnosti z vlastných zdrojov a z cudzích zdrojov. Tomu, akú formu nadobúdajú tieto zdroje, ako ich samotná akciová spoločnosť získava a ktorý variant je pre ňu v konečnom dôsledku výhodnejší, sa venuje práve táto bakalárska práca. V rámci tejto práce sú definované základné teoretické znalosti z oblasti zakladania akciovej spoločnosti, jej právneho postavenia a foriem získavania zdrojov pre fungovanie spoločnosti. Zároveň sú v nej popísané základné formy financovania akciovej spoločnosti prostredníctvom vlastných zdrojov a následne aj z cudzích zdrojov. Praktická časť je zameraná na porovnanie výhodnosti financovania akciovej spoločnosti z vlastných zdrojov a z cudzích zdrojov, pričom je v závere praktickej časti práce vymedzené aj to, ktorý variant je vhodnejší v určitej situácii.

Kľúčové slová: akciová spoločnosť, akcia, základné imanie, vlastné zdroje spoločnosti, cudzie zdroje spoločnosti

ABSTRACT

SEDMÁK, Oskar: The financial aspects of the company – joint stock company. [Bachelor thesis]. University of Economics in Bratislava. Faculty of National Economy: Departure of Finance. Supervisor: Ing. František Hocman, PhD. Bratislava: NHF EU, 2018, pages: 48.

In the case of a large turnover and covering a larger number of transactions, and last but not least, the company wants to operate within a larger territorial area at a national or international level, the joint stock company is one of the optimal choices of business. The joint stock company itself has precisely defined ways of setting up and functioning within Slovak legislation. It also has been exactly defined how it can accumulate its capital. In general, we distinguish company financing from one's own resources and from foreign sources. This bachelor thesis is about what kind of form these resources acquire, how the company itself acquires them, and which variant is ultimately more advantageous for them. This thesis will define the basic theoretical knowledge in the field of establishing a joint stock company, its legal status, and sources of resources for the functioning of the company. At the same time, the basic forms of financing of the joint-stock company will be described here through either its own resources or from foreign sources. The applied part is focused on the profitability and comparison of equity financing from one's own sources and from foreign sources. At the end of the applied part, it will be defined which variant is more suitable in what specific situation.

Keywords: joint-stock company, share, equity, company's own resources, foreign sources in the company

Obsah

Úvod.....	10
1 Súčasný stav riešenej problematiky	11
1.1 Vymedzenie základných pojmov.....	11
2 Finančné aspekty akciovej spoločnosti	15
2.1 Základné imanie akciovej spoločnosti.....	15
2.2 Funkcie základného imania.....	16
2.2.1 Ekonomický význam	17
2.2.2 Právny význam.....	18
2.3 Akcia.....	21
2.3.1 Náležitosti akcie.....	21
2.3.2 Druh, forma a podoba akcií	23
2.3.3 Emisia akcií.....	26
3 Zdroje financovania akciovej spoločnosti.....	28
3.1 Financovanie z vlastných zdrojov.....	29
3.1.1 Zisk	30
3.2 Financovanie z cudzích zdrojov.....	34
3.2.1 Úverové zdroje financovania	35
4 Cieľ práce a metodika	39
5 Výsledky práce a diskusia	40
5.1 Výhodnosť využívania vlastných zdrojov	40
5.2 Výhodnosť používania cudzích zdrojov	41
5.3 Porovnanie vlastných a cudzích zdrojov.....	42
5.4 Porovnanie základného imania	42
5.5 Vyhodnotenie cieľov práce.....	43
5.6 Prínosy práce.....	44
Záver	45

Použitá literatura	46
--------------------------	----

Úvod

Akciová spoločnosť je právna forma podnikania primárne určené pre stredné a väčšie podniky, ktoré pracujú s veľkým množstvom tovarov alebo služieb v rámci veľkého teritoriálneho územia, častokrát aj na celonárodnej alebo medzinárodnej úrovni. Akciová spoločnosť má pre jej vlastníkov mnohé výhody, no je spojená aj s nutnosťou dodržiavania rôznych právnych náležitostí.

Bakalárska práca sa zameriava na akciovú spoločnosť primárne z finančného hľadiska. Hlavným cieľom práce je definovať a následne porovnať možnosti financovania nákladov a investičných plánov spoločnosti, z vlastných zdrojov spoločnosti a z cudzích zdrojov. Práca je koncipovaná ako teoreticko – praktická.

Teoretická časť práce definuje v prvej kapitole základné teoretické pojmy o akciovej spoločnosti - primárne z finančného hľadiska. Druhá kapitola je zameraná na akciovú spoločnosť z finančného hľadiska. Z hľadiska dôležitosti sú podrobne definované pojmy ako základné imanie akciovej spoločnosti ako aj akcia v rámci akciovej spoločnosti. V rámci tretej kapitoly bližšie analyzujeme jednotlivé možnosti financovania akciovej spoločnosti z vlastných zdrojov spoločnosti a následne aj prostredníctvom cudzích zdrojov.

Praktická časť bakalárskej práce je zameraná na kvalitatívnu analýzu finančných aspektov akciovej spoločnosti. Cieľom je charakterizovať a následne porovnať výhody a nevýhody financovania spoločnosti prostredníctvom vlastných zdrojov a prostredníctvom cudzích zdrojov. Ďalším cieľom je určiť, kedy a za akých podmienok je vhodné na financovanie najrôznejších investícií a nákladov v rámci akciovej spoločnosti použiť vlastné finančné zdroje spoločnosti a kedy je efektívnejšie zvoliť financovanie prostredníctvom cudzích zdrojov vo forme niektorého typu úveru.

Hlavným prínosom bakalárskej práce je najmä sumarizácia informácií o akciovej spoločnosti z finančného hľadiska ako aj prehľad teoretických informácií o možnostiach financovania akciovej spoločnosti prostredníctvom vlastných zdrojov spoločnosti a prostredníctvom cudzích zdrojov spoločnosti a ich vzájomná komparácia. Prínos práce spočíva vo vyhodnotení týchto informácií s ohľadom výhodnosti jednotlivých variantov financovania investícií a nákladov akciovej spoločnosti.

1 Súčasný stav riešenej problematiky

Kapitola vymedzuje základné pojmy problematiky akciovej spoločnosti, charakterizuje finančné aspekty a zdroje financovania akciovej spoločnosti.

1.1 Vymedzenie základných pojmov

Pri definovaní **akciovej spoločnosti** sa jedná o takú spoločnosť, ktorej základné imanie je rozdelené na presne stanovený počet akcií s predom určenou menovitou hodnotou. Obchodný zákonník ustanovuje, že akciová spoločnosť ručí za svoje záväzky celým svojím majetkom, no akcionár neručí za záväzky žiadnym podielom. Samotný názov akciovej spoločnosti musí obsahovať slovné spojenie „akciová spoločnosť“ alebo skrátené „akc. spol.“ alebo „a. s.“¹

V podstate by sa dalo povedať, že pri akciovej spoločnosti ide o právnu formu podnikania, ktorá je primárne určená pre veľké podniky. Jej základné imanie je kumulované predajom v emisnom procese určeného počtu akcií s určitou menovitou hodnotou. Za záväzky ručí akciová spoločnosť celým svojím majetkom, no samotní akcionári ručia výhradne do výšky zatiaľ nesplatennej hodnoty upísaných akcií.²

Akciová spoločnosť môže byť súkromná alebo verejná. V prípade verejnej akciovej spoločnosti ide o spoločnosť, v ktorej boli akcie alebo ich časť prijaté na obchodovanie na regulovanom trhu. Akcionári verejnej akciovej spoločnosti sa na valnom zhromaždení môžu kedykoľvek rozhodnúť, že na regulovanom trhu obchodovať so svojimi akciami prestanú, čím sa akciová spoločnosť stáva súkromnou. O prechode z verejnej akciovej spoločnosti na súkromnú musia rozhodnúť minimálne dve tretiny akcionárov prítomných na valnom zhromaždení. V prípade, že akciová spoločnosť prestane obchodovať s vlastnými akciami na regulovanom trhu, musí to uložiť do zbierky listín. Jej povinnosťou je uverejniť toto rozhodnutie v periodickej tlači uverejňujúcej burzové správy a celoštátnou pôsobnosťou.³

---

¹ KUŤOVÁ, I. 2010. Obchodný zákonník. Žilina : Poradca, 2010. s. 73. ISBN 978-80-89213-81-8.

² VLACHYNSKÝ, I.; a kol. 2009. Podnikové financie. Bratislava : Iura Edition, 2009. s. 61. ISBN 978-80-8078-25-0.

³ KUŤOVÁ, I. 2010. Obchodný zákonník. Žilina : Poradca, 2010. s. 73-74. ISBN 978-80-89213-81-8.

Za **akcie** sa považujú obchodovateľné cenné papiere, na ktoré sú priamo naviazané práva každého akcionára, ktorý je vlastníctvom akcií kladený do pozície spoluvlastníka spoločnosti.⁴

Podľa Lochmanovej je akcia základným pojmom akciovej spoločnosti, od ktorého bol odvodený aj jej názov. Výhradne v akciovej spoločnosti sa podiel každého akcionára zhmotňuje do podoby cenného papiera. Samotné akcie môžu znieť na rôznu menovitú hodnotu v prípade, že to zákon neurčuje inak. Stanovy akciovej spoločnosti musia určovať menovitú hodnotu všetkých druhov akcií, ktoré sa vydávajú, pričom súčet menovitých hodnôt akcií musí zodpovedať výške základného imania akciovej spoločnosti.⁵

Dividendy predstavujú časť majetku akciovej spoločnosti, ktorá je prerozdeľovaná medzi jej akcionárov. To, akú výšku bude mať tento balík, ktorý bude prerozdeľovaný medzi jednotlivých akcionárov, v plnej miere závisí na valnom zhromaždení, ktoré stanovuje jeho výšku pri rozdeľovaní zisku spoločnosti po zdanení. V odbornej literatúre sa však stretávame s dvoma rôznymi definíciami toho, čo to vlastne dividenda je⁶:

- Dividenda predstavuje časť zisku, ktorá sa rozdeľuje medzi akcionárov.
- Dividenda je vyplatený podiel na zisku, pripadajúci na jednu akciu.

Samotné dividendy je možné rozlišovať hneď z niekoľkých hľadísk, ktorých kritéria je možné zhrnúť do nasledujúcich bodov⁷:

- Druh akcie, na ktorú sa dividenda vypláca.
- Podoba, v akej môže byť dividenda vyplatená.
- Interval vyplácania dividendy.
- Pravidelnosť vyplácania dividendy.

---

⁴ VLACHYNSKÝ, I.; a kol. 2009. Podnikové financie. Bratislava : Iura Edition, 2009. s. 61. ISBN 978-80-8078-25-0.

⁵ LOCHMANOVÁ, L. 2011. Základy obchodného práva. Ostrava : Key Publishing, 2011. s. 160. ISBN 978-80-7418-114-6.

⁶ VLACHYNSKÝ, I.; a kol. 2009. Podnikové financie. Bratislava : Iura Edition, 2009. s. 114-115. ISBN 978-80-8078-25-0.

⁷ CHOVANCOVÁ, B.; a kol. 2006. Finančný trh: Nástroje, transakcie a inštitúcie. Bratislava : Iura Edition, 2006. s. 269-270 . ISBN 80-878-089-7.

Samotné **valné zhromaždenie** je v rámci hierarchie najvyšším a aj najdôležitejším orgánom akciovej spoločnosti, pričom jeho funkcie a postavenie upravuje Obchodný zákonník vo svojich ustanoveniach §184 až §190. Členmi valného zhromaždenia sú akcionári spoločnosti, pričom na zasadnutiach rozhodujú o smerovaní a fungovaní akciovej spoločnosti. Podmienkou toho, aby bolo rozhodnutie valného zhromaždenia právoplatné, je to, aby s týmto rozhodnutím súhlasila väčšina prítomných akcionárov. Obchodný zákonník rovnako ustanovuje povinnosť zvolať valné zhromaždenie minimálne raz do roka.⁸

Za **akcionára** akciovej spoločnosti sa považuje človek, ktorý vlastní akciu. Táto akcia mu okrem práva na dividendy spoločnosti umožňuje zúčastňovať sa na valnom zhromaždení spoločnosti, kde má pomer hlasovacích práv určený na základe veľkosti zastúpeného podielu. Vo všeobecnosti je však zaužívaná zásada, že jedna akcia má jeden hlas. Majitelia kmeňových akcií majú zároveň nárok na likvidačný zostatok akciovej spoločnosti v prípade, že spoločnosť ide do likvidácie. Tu je však nutné poznamenať, že právo na uplatnenie tohto nároku akcionárovi vzniká až po uspokojení všetkých pohľadávok a záväzkov akciovej spoločnosti v likvidácii.⁹

Zakladateľská listina je záväzná zmluva, na základe ktorej sa vytvára akciová spoločnosť. Je nevyhnutnou súčasťou dokumentácie pri vzniku samotnej spoločnosti. Zakladateľská listina zaväzuje zakladateľov akciovej spoločnosti, nie však jej ďalších upisovateľov. Rovnako po vzniku akciovej spoločnosti nezaväzuje akcionárov ani spoločnosť a jej orgány. Táto listina však môže svojimi stanovami zaväzovať zakladateľov spoločnosti aj po jej vzniku.¹⁰

Základné náležitosti zakladateľskej listiny určuje Obchodný zákonník nasledovným zoznamom¹¹:

- obchodné meno, sídlo a predmet podnikania (činnosti),

---

⁸ Obchodný zákonník 2016, XIV doplnené vydanie, Nová práca spol. s .r. o., s. 295-296, ISBN 978-80-89350-61-2

⁹ CHOVANCOVÁ, B.; a kol. 2006. Finančný trh: Nástroje, transakcie a inštitúcie. Bratislava : Iura Edition, 2006. s. 265 . ISBN 80-878-089-7

¹⁰ ŽITŇANSKÁ, L.; OVEČKOVÁ, O.; a kol. 200. Základy obchodného práva I. Bratislava : Iura Edition, 2009. s. 371. ISBN 978-80-8078-274.

¹¹ Obchodný zákonník 2016, XIV doplnené vydanie, Nová práca spol. s .r. o., ISBN 978-80-89350-61-2 §163 odst. 1

- navrhované základné imanie,
- počet akcií, ich menovitú hodnotu, formu a podobu; ak sa majú vydať akcie rôznych druhov, ich názov a opis práv s nimi spojených; údaj o obmedzení prevoditeľnosti akcií, ak majú byť vydané akcie na meno, ktorých prevoditeľnosť je obmedzená,
- emisný kurz, za ktorý spoločnosť akcie vydáva,
- počet akcií, ktoré upisujú jednotliví zakladatelia,
- určenie predmetu nepeňažného vkladu a určenie peňažnej sumy, v akej sa nepeňažný vklad započítava za plnenie emisného kurzu akcií, ktoré zakladateľ upísal, ak sa zakladateľ zaväzuje vložiť do spoločnosti nepeňažný vklad,
- určenie správcu vkladov podľa § 60 ods. 1,
- predpokladané náklady spoločnosti súvisiace s jej založením a vznikom.

2 Finančné aspekty akciovej spoločnosti

2.1 Základné imanie akciovej spoločnosti

Podľa vyššie uvedeného, je akciová spoločnosť vždy výhradne kapitálovou spoločnosťou, ktorej primárnym cieľom a účelom je zhromažďovanie kapitálu od jednotlivých investorov (akcionárov). Tento zhromaždený kapitál je v prípade akciovej spoločnosti charakterizovaný ako základné imanie spoločnosti, pričom jeho minimálne hodnota je v prípade akciovej spoločnosti 25 000 EUR.¹²

Základné imanie spoločnosti by sa zároveň dalo charakterizovať ako súčet menovitých hodnôt všetkých akcií, ktoré akciová spoločnosť vydáva.

V priebehu roka 2016 nastala v rámci Obchodného zákonníka novelizácia, ktorá sa priamo dotkla aj základného imania akciovej spoločnosti, konkrétne splácania peňažných vkladov do základného imania. Od nadobudnutia platnosti tejto novely v roku 2016 už nie je naďalej povinné peňažné vklady do základného imania vkladať na osobný účet správcu vkladu. Tieto peňažné vklady je po novom možné vložiť aj v hotovosti, teda správca vkladu už nemusí dokladovať vloženie peňažných prostriedkov výpisom z účtu. Na to, aby mohla byť akciová spoločnosť zapísaná do obchodného registra, od roku 2016 postačuje aj čestné vyhlásenie správcu vkladu o tom, že bol vklad každého spoločníka v plnej miere splatený tak, ako to určuje zakladateľská zmluva.¹³

Nepeňažného vkladu sa táto novela nedotkla a aj naďalej musí byť v plnej miere splatený ešte pred zápisom spoločnosti do obchodného registra. Tu zároveň platí, že ak sa vklady do základného imania realizujú akýmkoľvek druhom nepeňažného vkladu, je nutné, aby bola hodnota nepeňažného vkladu určená znaleckým posudkom. Tento znalecký posudok musí obsahovať opis nepeňažného vkladu, spôsob jeho ocenenia a aj údaj o tom, či hodnota tohto nepeňažného vkladu pokrýva v plnej miere emisný kurz upísaných akcií splácaných týmto vkladom. V zakladateľskej listine alebo zakladateľskej zmluve musí byť rovnako uvedený opis nepeňažného vkladu a spoločne aj peňažné

---

¹² ŽITŇANSKÁ, L.; OVEČKOVÁ, O.; a kol. 2009. Základy obchodného práva I. Bratislava : Iura Edition, 2009. s. 545. ISBN 978-80-8078-274.

¹³ Obchodný zákonník 2016, XIV doplnené vydanie, Nová práca spol. s r.o. ISBN 978-80-89350-61-2

vyčíslenie sumy, ktorou sa tento vklad započítava do základného imania zakladanej akciovej spoločnosti.¹⁴

2.2 Funkcie základného imania

Názory autorov na samotnú funkciu základného imania sa vo viacerých publikáciách do značnej miery rôznia. Niektorí autori tvrdia, že základné imanie v podstate plní celý rad dôležitých funkcií, no iní zase zhrnuli funkcie základného imania na niekoľko riadkov. Väčšina autorov sa zhoduje na tom, že samotné základné imanie má jednu najdôležitejšiu funkciu, a to práve garančnú funkcia. Rovnako by sa dalo definovať 5 základných funkcií základného imania, na ktorých sa zhoduje väčšia časť odborných autorov. Ide o nasledovné funkcie:

1. *Garančná funkcia*

Samotným založením akciovej spoločnosti ju jej zakladatelia v podstate uvádzajú do života. Okrem iného to znamená, že táto spoločnosť je v plnej miere zodpovedná za svoje záväzky. V prípade, že sa danej spoločnosti nedarí, za jej záväzky neručia svojim majetkom jej zakladatelia ako je to pri osobných spoločnostiach. Práve z tohto dôvodu bol samotný inštitút základného imania vytvorený. Práve prostredníctvom základného imania spoločnosti sa dáva najavo kapitálová primeranosť spoločnosti a jej veriteľom sa poskytuje určitá garancia v prípade, že sa táto spoločnosť dostane do existenčných problémov. Samotní veritelia spoločnosti si obraz o tom, v akej kondícii je spoločnosť, môžu urobiť na základe výročných správ spoločnosti a overených účtovných závierok, ktoré sú pravidelne ukladané do zbierky listín. Na ich základe je zo strany veriteľov reálne možné zistiť skutočný stav aktív a o tom, či hodnota základného imania spoločnosti zodpovedá skutočnému stavu.¹⁵

2. *Funkcia zhromažďovania objemu majetku*

Ide v podstate o počiatočnú funkciu základného imania. Práve prostredníctvom počiatočných vkladov spoločníkov do základného imania pri zrode spoločnosti získava

---

¹⁴ Obchodný zákonník 2016, XIV doplnené vydanie, Nová práca spol. s .r.o. ISBN 978-80-89350-61-2

¹⁵ HUDECOVÁ, Eva – HUDEC, Ján. 2010. Podnikateľské právo I. 1. vyd. Banská Bystrica :Univerzita Mateja Bela, Ekonomická fakulta, 2010. s. 122. ISBN 978-80-8083-933-8

samotná spoločnosť svoj prvý kapitál, ktorý môže reálne využiť na realizáciu svojich základných potrieb.

3. *Funkcia miery zisku a strát*

Jednou zo základných funkcií základného imania je aj informačná funkcia. Základné imanie nás v podstate informuje o tom, či samotný podnik dosahuje stratu alebo zisk. Dalo by sa povedať, že aktíva spoločnosti sa musia rovnať jej pasívam. Ak výška vlastného imania spoločnosti reálne klesne pod hodnotu základného imania, v praxi dosahuje podnik stratu. Ak je však hodnota vlastného imania vyššia ako je hodnota základného imania, je akciová spoločnosť v zisku.¹⁶

4. *Funkcia ochrany spoločníkov*

Základné imanie prostredníctvom tejto funkcie chráni spoločníkov pred znehodnocovaním kapitálu. To je ku príkladu možné aj tak, že je v podstate akciovej spoločnosti prísne zakázané, aby vydávala akcie pod ich stanovenú menovitú hodnotu.

5. *Funkcia miery účastníka na spoločnosti*

Samotná miera účasti spoločníka na konkrétnej akciovej spoločnosti je spravidla daná jeho podielom na základnom imaní spoločnosti. Dalo by sa povedať, že je rozhodujúce, aký veľký podiel z vydaných akcií je vo vlastníctve konkrétneho spoločníka. Rovnako je na základe veľkosti tohto podielu určená aj rozhodovacia právomoc v rámci danej akciovej spoločnosti a rovnako aj veľkosť podielu na zisku a likvidačnom zostatku akciovej spoločnosti.¹⁷

2.2.1 Ekonomický význam

Samotné základné imanie každej akciovej spoločnosti je vyjadrené súčtom všetkých akcií, ktoré daná akciová spoločnosť vydala v ich menovitej hodnote. Podľa ustanovenia §154 Obchodného zákonníka je zároveň ustanovené, že základné imanie akciovej spoločnosti je rozvrhnuté na vymedzené množstvo akcií s presnou menovitou

---

¹⁶ ŽITŇANSKÁ, L.; OVEČKOVÁ, O.; a kol. 2009. Základy obchodného práva I. Bratislava : Iura Edition, 2009. s. 547. ISBN 978-80-8078-274.

¹⁷ Tamtiež

hodnotou. Samotnú menovitú hodnotu všetkých druhov akcií sú povinné určiť stanovy akciovej spoločnosti, čo upravuje ustanovenie § 157 Obchodného zákonníka. Tu je rovnako ustanovené aj to, že celková hodnota takýchto akcií sa vždy musí zhodovať s výškou základného imania akciovej spoločnosti. Samotná menovitá hodnota sa v rámci zakladateľskej zmluvy alebo zakladateľskej listiny určuje celými kladnými číslami v eurách.¹⁸

Obchodný zákonník vo svojom ustanovení §58 zároveň ustanovuje povinnosť vytvárania základného imania akciovej spoločnosti, pričom jeho aktuálna hodnota musí byť zapísaná v obchodnom registri. Základné imanie je počas života akciovej spoločnosti možné zvyšovať alebo znižovať, o čom má právo rozhodnúť výhradne valné zhromaždenie akciovej spoločnosti. Obchodný zákonník aj tu ustanovuje, že v prípade znižovania základného imania akciovej spoločnosti jeho hodnota nesmie klesnúť pod zákonom stanovenú hranicu 25 000 EUR.¹⁹

Podstatu základného imania mohli zhrnúť tak, že ide o peňažné vyjadrenie zdrojov vložených do spoločnosti akcionármi. Táto charakteristika je v podstate totožná s definíciou základného imania pri spoločnosti s ručením obmedzeným. Primárnym rozdielom medzi spoločnosťou s ručením obmedzeným a akciovou spoločnosťou je štruktúra vlastníkov. Zatiaľ, čo pri spoločnosti s ručením obmedzeným je počet vlastníkov obmedzený na 50, pri akciovej spoločnosti je tento počet neobmedzený. Samotná akciová spoločnosť sa navyše odlišuje aj tým že celkové základné imanie je rozvrhnuté na určitý počet akcií s presne definovanou menovitou hodnotou. Akciová spoločnosť teda svoje základné imanie vytvára prostredníctvom vydávania akcií a ich predajom.²⁰

2.2.2 Právny význam

Čo sa týka výšky základného imania, každá akciová spoločnosť má zo zákona povinnosť držať ho na stanovenej minimálnej hodnote. Toto bolo podnetom pre prijatie

---

¹⁸ Obchodný zákonník 2016, XIV doplnené vydanie, Nová práca spol. s r.o. ISBN 978-80-89350-61-2 §154, §157

¹⁹ ŽITŇANSKÁ, L.; OVEČKOVÁ, O.; a kol. 2009. Základy obchodného práva I. Bratislava : Iura Edition, 2009. s. 548. ISBN 978-80-8078-274.

²⁰ Tamtiež.

istých opatrení. Vytvorili sa také podmienky, ktoré obraňujú kapitál akciovej spoločnosti a zabezpečujú celkovú stabilitu podniku.²¹

Prvým je opatrenie naviazané na prerozdelenie zisku. Je zakázané na akékoľvek vyplácanie dividend alebo podielov využívať prostriedky pochádzajúce zo základného imania alebo rezervného fondu. Samotná spoločnosť je zároveň povinná zo zisku, ktorý v danom období vytvorila, v prvom rade doplniť rezervný fond a iné fondy, ktoré sú spoločnosti predpísané zákonom. Samotné vydanie rozhodnutia o prerozdeľovaní zisku sa reálne môže vydať až vtedy, ak sú uspokojené všetky tieto zákonom predpísané náležitosti.²²

Druhé opatrenie nepriamo vyplýva z ustanovenia §123 odst. 3, v rámci ktorého je ustanovené, že samotní spoločníci nemôžu žiadať vrátenie vkladu počas celej doby existencie spoločnosti. V prípade, že by niečo takéto bolo možné, je reálne celkové ohrozenie dobre fungujúcej spoločnosti, nakoľko sa vklad spoločníka do základného imania automaticky stáva majetkom spoločnosti. Sprístupnenie vkladov počas života spoločnosti by defacto znamenalo rozdávanie nadobudnutého majetku spoločnosti.²³

Dalo by sa teda povedať, že samotné imanie má z právneho hľadiska postavenie ochranného vkladu spoločnosti. V prípade zrušenia samotnej spoločnosti toto imanie v prvom rade slúži na uspokojenie všetkých pohľadávok spoločnosti. Až po uspokojení všetkých pohľadávok a veriteľov je možné zostatkovú hodnotu sprístupniť na vyplatenie samotným akcionárom.

Samotný význam základného imania by sa dal zhrnúť nasledovne:

V obchodných spoločnostiach, ktoré reálne nemajú povinnosť tvoriť základné imanie, je ručenie za záväzky spoločnosti presúvané na súkromný majetok spoločníkov spoločnosti. Výnimkou je výhradne komanditná spoločnosť a jej komandanti. Spoločníci v rámci týchto spoločností v plnej miere ručia za všetky záväzky spoločnosti, a to svojim

---

²¹ HUDECOVÁ, E. 2005. Ekonomicko-právne aspekty zakladania obchodných spoločností v legislatíve Slovenskej republiky. 1. vyd. Banská Bystrica : Univerzita Mateja Bela. Ekonomická fakulta, 2005. s. 120. ISBN 80-8083-095-9

²² Obchodný zákonník 2016, XIV doplnené vydanie, Nová práca spol. s .r.o. ISBN 978-80-89350-61-2, ustanovenie §123 odst 2

²³ HUDECOVÁ, E. 2005. Ekonomicko-právne aspekty zakladania obchodných spoločností v legislatíve Slovenskej republiky. 1. vyd. Banská Bystrica : Univerzita Mateja Bela. Ekonomická fakulta, 2005. s. 120. ISBN 80-8083-095-9

majetkom v plnom rozsahu. Je teda pochopiteľné, že v prípade nepriaznivého vývoja môžu o tento svoj majetok reálne prísť. V obchodných spoločnostiach, ktoré majú povinnosť tvoriť základné imanie, medzi ktoré sa zaraďuje aj akciová spoločnosť, spoločníci za záväzky spoločnosti svojim vlastným majetkom neručia vôbec. Aktuálna právna úprava v rámci Slovenskej republiky ustanovuje, že spoločníci ručia za záväzky akciovej spoločnosti výhradne len svojim vkladom do základného imania spoločnosti. Celý ich súkromný majetok je teda chránený.²⁴

Ak by sme vychádzali z ustanovení Obchodného zákonníka, povinnosť vytvárať základné imanie v rámci obchodných spoločností je istá forma ochrany dôveryhodnosti tejto spoločnosti vo vzťahu k plneniu jej záväzkov voči jej veriteľom. Samotné základné imanie je v tomto kontexte chápané ako forma garancie pre veriteľov spoločnosti. To je možné chápať v tom zmysle, že samotná akciová spoločnosť má dostatok prostriedkov na to, aby pokryla záväzky spoločnosti. Je samozrejme logické, že tieto zdroje majú minimálnu výšku zhodnú s výškou základného imania spoločnosti. Práve zo základného imania je v prípade konkurzu alebo reštrukturalizácie hradená podstatná časť záväzkov akciovej spoločnosti.²⁵

Aj pre samotnú dôležitosť základného imania akciovej spoločnosti sú všetky transakcie spojené so základným imaním kapitálových spoločností výrazne legislatívne obmedzené. Samotné základné imanie je bez ohľadu na dôvod možné zvyšovať do akejkoľvek výšky. Čo sa však týka jeho znižovania, je nevyhnutné, aby bola vždy zachovaná minimálna výška tohto základného imania a minimálna výška vkladu spoločníka spoločnosti, ktoré sú ustanovené v rámci Obchodného zákonníka. V prípade akciovej spoločnosti a aj spoločnosti s ručením obmedzeným platí na základe ustanovení Obchodného zákonníka prísny zákaz vrátenia vkladov spoločníkom spoločnosti. Jedinou výnimkou je znižovanie základného imania spoločnosti na základe ustanovení Obchodného zákonníka.²⁶

Nutné je poznamenať, že sa význam samotného pojmu vrátenia vkladu rozširuje. Za vrátenie vkladu sa nepovažuje len vrátenie hodnoty konkrétnej majetkovej hodnoty,

---

²⁴ SOLÍKOVÁ, V. 2005. Čo je základné imanie? [online] citované dňa 07.05.2018, dostupné na: <https://www.podnikajte.sk/start-podnikania/c/2379/category/sro/article/co-je-to-zakladne-imanie.xhtml>

²⁵ SOLÍKOVÁ, V. 2005. Čo je základné imanie? [online] citované dňa 07.05.2018, dostupné na: <https://www.podnikajte.sk/start-podnikania/c/2379/category/sro/article/co-je-to-zakladne-imanie.xhtml>

²⁶ Tamtiež.

ktorú spoločník do akciovej spoločnosti vložil, ale aj akékoľvek plnenie poskytnuté spoločníkovi bez primeraného protiplnenia.

V závere tejto podkapitoly je ešte nutné poznamenať, že nie každá akciová spoločnosť má minimálnu hodnotu svojho základného imania stanovenú na hodnotu 25 000 EUR. V istých špecifických prípadoch je minimálna výška základného imania neporovnateľne vyššia. Príkladom je banka, ktorej právna forma smie nadobudnúť výhradne podobu akciovej spoločnosti. Výška základného imania banky, ktorá poskytuje služby peňažných vkladov, je však stanovená na minimálne 16 600 000 Eur a v prípade, že táto banka poskytuje aj hypotekárne úvery, je minimálna výška jej základného imania vo výške 33 200 000 EUR. Rovnako je tomu aj pri poisťovniach, pri ktorých sa v závislosti od toho aké poistenie je ponúkané základné imanie pohybuje na hranici 3, 4 a 5 miliónov EUR. Ku príkladu zdravotné poisťovne pôsobiace na Slovensku musia mať základné imanie v minimálnej výške 16,6 milióna EUR.

2.3 Akcia

Samotná akcia je kľúčová pri kumulovaní majetku akciovej spoločnosti a je rovnako aj základnou jednotkou pre určovanie viacerých dôležitých aspektov v rámci akciovej spoločnosti. Aj z tohto dôvodu je dôležité, aby bola v rámci tejto práce samotná akcia dostatočne definovaná. V tejto kapitole sú bližšie popísané náležitosti akcií, druh, forma a podoba akcií a emisia.

2.3.1 Náležitosti akcie

Samotný Obchodný zákonník definuje akciu ako právo akcionára ako spoločníka akciovej spoločnosti podieľať sa podľa aktuálnych stanov spoločnosti a na základe ustanovení zákona na jej riadení, zisku a likvidačnom zostatku po zrušení akciovej spoločnosti. V prípade, že zákon neustanovuje inak, tieto práva sú spojené s akciou ako s cenným papierom. Akcia môže byť vydávaná v podobe listinného cenného papiera,

v podobe zaknihovaného cenného papiera, ak zákon neustanovuje inak. Samotná akcia obsahuje²⁷:

- Obchodné meno a sídlo spoločnosti, ktorá ju vydáva.
- Menovitú hodnotu.
- Označenie, či akcia znie na doručiteľa alebo na meno. V prípade, že je akcia na meno, musí obsahovať názov, sídlo a identifikačné číslo právnickej osoby alebo meno, bydlisko a rodné číslo fyzickej osoby, na ktorej meno sa vydáva. V prípade, že je akcionárom zahraničná právnická osoba, uvádza sa identifikačné číslo v prípade, že je udelené. Ak je akcionárom zahraničná fyzická osoba, uvádza sa dátum narodenia alebo rodné číslo v prípade, že bolo pridelené.
- Výšku základného imania a počet všetkých akcií spoločnosti k dátumu vydania emisie akcií, ak osobitný zákon neustanovuje inak.
- Dátum vydania emisie akcií.

Ako bolo spomenuté, akcie môžu znieť na meno alebo na doručiteľa. Stanovy však môžu založiť právo akcionárov na výmenu akcie na meno za akcie na doručiteľa a naopak. Akcia sa môže vydávať v podobe zaknihovanej akcie alebo ako listinná akcia. Tu však platí, že je akcia vydaná na doručiteľa, môže nadobúdať podobu výhradne zaknihovanej akcie.²⁸

Na akciu sa teda môžeme pozerat' aj ako na podiel na kapitáli akciovej spoločnosti. Tento podiel má vždy presne stanovenú hodnotu, ktorá je uvádzaná v peniazoch. Samotná menovitá hodnota akcie má zároveň okrem súvislosti s výškou základného kapitálu mimoriadne dôležitú úlohu aj vo vzťahu²⁹:

- Ku kurzu akcie.
- K emisnému kurzu.
- K stanovovaniu výšky dividendy.
- K jednotlivým akcionárom.

---

²⁷ Obchodný zákonník 2016, XIV doplnené vydanie, Nová práca spol. s r.o. ISBN 978-80-89350-61-2

²⁸ KUŤOVÁ, I. 2010. Obchodný zákonník. Žilina : Poradca, 2010. s. 73-74. ISBN 978-80-89213-81-8.

²⁹ CHOVANCOVÁ, B.; a kol. 2006. Finančný trh: Nástroje, transakcie a inštitúcie. Bratislava : Iura Edition, 2006. s. 263-264. ISBN 80-878-089-7.

Na rozdiel od obligácií, akcie vyjadrujú vlastnícky podiel na majetku spoločnosti. Na základe tohto podielu ich držiteľ získava určité práva. Akcie sú aj z tohto dôvodu zaradené do kategórie majetkových cenných papierov. Akcie majú v podstate neobmedzenú dobu platnosti a podiel v akciovej spoločnosti plynúci z akcií trvá až dovtedy, kým akciová spoločnosť existuje.³⁰

Majetkový cenný papier zároveň stelesňuje určitú formu vlastníckeho práva, takže sa akcionár stáva spoluvlastníkom akciovej spoločnosti, ktorá akcie vydala. Výška tohto vlastníckeho podielu je daná percentuálnym podielom menovitej hodnoty ním držaných akcií k základnému imaniu spoločnosti. Na základe formy vyjadrenia spoluvlastníctva rozlišujeme dva druhy akcií:³¹

- Akcie znejúce na istú pevnú sumu. Tieto akcie majú určitú nominálnu hodnotu, ktorá je vyznačená priamo na akcii.
- Podielové akcie. Tieto akcie predstavujú určitý podiel na čistom imaní akciovej spoločnosti. Tento typ akcií sa vyskytuje výnimočne.

2.3.2 Druh, forma a podoba akcií

Mimoriadne dôležitým aspektom každej akcie je presné definovanie práv a povinností, ktoré sú priamo prepojené s vlastníckym právom k danej akcii. V prípade, že sa na akcie pozeráme z tohto hľadiska, rozlišujeme tieto základné typy akcií³²:

- kmeňové akcie,
- prioritné akcie,
- zamestnanecké akcie.

---

³⁰ Tamtiež

³¹ VLACHYNSKÝ, I.; a kol. 2009. Podnikové financie. Bratislava : Iura Edition, 2009.s. 522. ISBN 978-80-8078-25-0.

³² VLACHYNSKÝ, I.; a kol. 2009. Podnikové financie. Bratislava : Iura Edition, 2009. s. 524. ISBN 978-80-8078-25-0.

Kmeňové akcie

Pri kmeňových akciách majú ich majitelia spravidla právo podieľať sa na riadení akciovej spoločnosti, ktorá dané akcie vydala, na jej zisku a následne aj na jej zostatkovej hodnote po likvidácii akciovej spoločnosti.

Každý z akcionárov má právo na to, aby sa zúčastnil na valnom zhromaždení, pričom sila jeho hlasovacieho práva priamoúmerne závisí od veľkosti jeho podielu na celom balíku akcií. Vo všeobecnosti je však zaužívaná zásada, že jedna akcia má silu jedného hlasu. Majitelia tohto typu akcií nesú priamu zodpovednosť za napredovanie akciovej spoločnosti a tým pádom aj za jej zisk alebo straty. Tu zároveň platí, že dividendy a ani podiel na likvidačnom zisku nie sú majiteľom týchto akcií garantované. V prípade týchto akcionárov je možné, aby ich na valnom zhromaždení zastupovala banka, ktorá uchováva cenné papiere. V tomto prípade sa klasické hlasovacie právo akcionára premenováva na takzvané depotné hlasovacie právo. Vedenie akciovej spoločnosti sa vo väčšine prípadov snaží o pravidelné a stabilné vyplácanie ziskov, nakoľko má výška zisku určená na dividendy určitú signálnu funkciu hlavne v ohľade na vyhladky spoločnosti, čo priamo ovplyvňuje aj konečnú hodnotu akcií. Veľkosť dividendy je vo väčšine prípadov uvádzaná v percentách z menovitej hodnoty akcie. Majitelia kmeňových akcií majú právo okrem dividend aj na likvidačný zostatok spoločnosti v prípade jej likvidácie. Tu je však nutné poznamenať, že toto právo si môžu uplatniť až po všetkých veriteľoch spoločnosti a majiteľoch prioritných akcií.³³

Prioritné akcie

Pri vlastníctve prioritných akcií má akcionár právo na prioritné vyplácanie dividend alebo likvidačného zostatku akciovej spoločnosti v prípade jej likvidácie, no na druhú stranu nemá žiadne právomoci, čo sa týka riadenia akciovej spoločnosti.

Prioritné akcie sú istým typom hybridu medzi kmeňovými akciami a dlhom emitenta. Výhodou týchto akcií je spomínaná prednosť pri vyplácaní likvidačného

---

³³ CHOVANCOVÁ, B.; a kol. 2006. Finančný trh: Nástroje, transakcie a inštitúcie. Bratislava : Iura Edition, 2006. s. 265. ISBN 80-878-089-7.

zostatku a dividend. Rovnako aj v prípade bankrotu majú prioritné akcie spoločnosti prednosť pred kmeňovými akciami.³⁴

Pri priamom porovnaní prioritných a kmeňových akcií majú tie prioritné mnohé výhody, ale aj nevýhody. Samotná veľkosť ich emisie je obmedzená zákonom, pričom môže byť legislatívne obmedzené aj hlasovacie právo, predkupné právo alebo aj podiel na likvidačnom zostatku. Prioritné akcie majú vždy prednosť pri vyplácaní dividend. Sú tu teda zaručené dividendy aj v prípade, že akciová spoločnosť vykazuje nízky zisk, a to bez ohľadu na to, že by majitelia kmeňových akcií v prípade takto nízkeho zisku nedostali žiadnu dividendu. Samotný dividendový nárok nemusí pre majiteľov týchto akcií zaniknúť ani v prípade, že akciová spoločnosť nedosiahla žiadny zisk a teda nemôže vyplatiť dividendy. V tomto prípade sa postupuje takzvaným kumulatívnym spôsobom, takže všetky nároky na dividendy sa vyplatia v období, keď bude akciová spoločnosť vykazovať dostatočný zisk na vyplatenie týchto dividend.³⁵

Zamestnanecké akcie

Za osobitný druh akcií môžeme považovať takzvané zamestnanecké akcie. Primárnym účelom týchto akcií je zvyšovať záujem samotných zamestnancov o prosperitu spoločnosti a zároveň prispievajú k sociálnemu zmieru v rámci spoločnosti. Ide o akcie na meno, ktorých získanie je obmedzený výhradne na zamestnancov spoločnosti a podmienky, za ktorých ich zamestnanci získavajú, sú ošetrené v stanovách spoločnosti. Zvýhodnenie v rámci zamestnaneckých akcií zvyčajne zahŕňa³⁶:

- Odlišný režim splácania upísaných akcií.
- Zvýhodnenú výplatu dividend.

Tieto výhody sú častokrát kompenzované tým, že prevod akcií je možné realizovať len medzi zamestnancami alebo dôchodcami danej akciovej spoločnosti. Akcie zamestnancov, ktorí z akéhokoľvek dôvodu odišli zo spoločnosti alebo zomreli, sa vracajú spoločnosti, ktorá ich vykupuje za vopred stanovenú cenu. V stanovách

---

³⁴ JÍLEK, J. 2009. Finanční trhy a investování. Praha : Grada Publishing, 2009. s. 100. ISBN 978-80-247-1653-4.

³⁵ CHOVANCOVÁ, B.; a kol. 2006. Finančný trh: Nástroje, transakcie a inštitúcie. Bratislava : Iura Edition, 2006. s. 265-266. ISBN 80-878-089-7

³⁶ VLACHYNSKÝ, I.; a kol. 2009. Podnikové financie. Bratislava : Iura Edition, 2009. s. 121-122. ISBN 978-80-8078-25-0

spoločnosti môže byť zahrnuté aj to, že zamestnanecké akcie nemajú hlasovacie právo. Zároveň platí, že manažérske akcie sú vo svojej podstate istým druhom zamestnaneckých akcií. Právny poriadok aktuálne platný v rámci Slovenskej republiky neumožňuje emisiu zamestnaneckých akcií.³⁷

2.3.3 Emisia akcií

Emisiu akcií je možné považovať za súbor vzájomne zastupiteľných cenných papierov vydaných určitým emitentom (v tomto prípade akciovou spoločnosťou) na základe jeho vlastného rozhodnutia. V tomto rozhodnutí je dôležité určiť najmä druh cenného papiera, menovitú hodnotu akcie a počet kusov akcií v rámci emisie. Emitent môže reálne ponúknuť tieto akcie buď verejne (verejná emisia), alebo neverejne (súkromná emisia).³⁸

O súkromnú emisiu cenného papiera sa jedná v tom prípade, kedy sú akcie vydávané v rámci emisie ponúkané výhradne vopred určenému okruhu osôb. Prvým nadobúdateľom takejto akcie sa môže stať jedine osoba, ktorá spadá do tohto predom stanoveného okruhu osôb. Podstata verejných akcií na druhú stranu spočíva v tom, že sú akcie emitované v rámci tejto emisie ponúkané neobmedzenému okruhu osôb. Verejná ponuka tohto typu cenného papiera sa vo viacerých aspektoch podobá určitej forme anonymného predaja a anonymného nákupu.³⁹

V rámci legislatívnych predpokladov aktuálne platných aj v rámci Slovenskej republiky a rovnako aj v rámci doterajšej hospodárskej praxe môže akciová spoločnosť vzniknúť v podstate dvojakým spôsobom⁴⁰:

- Jeden alebo viacerí zakladatelia akciovej spoločnosti pri jej zakladaní spájajú svoj kapitál, ktorý môže mať peňažnú, ale aj nepeňažnú podobu, čím v podstate

---

³⁷ Tamtiež.

³⁸ JÍLEK, J. 2009. Finanční trhy a investování. Praha : Grada Publishing, 2009. s. 104-105. ISBN 978-80-247-1653-4.

³⁹ JÍLEK, J. 2009. Finanční trhy a investování. Praha : Grada Publishing, 2009. s. 104-105. ISBN 978-80-247-1653-4

⁴⁰ CHOVANCOVÁ, B.; a kol. 2006. Finančný trh: Nástroje, transakcie a inštitúcie. Bratislava : Iura Edition, 2006. s. 267-268. ISBN 80-878-089-7.

vytvárajú základný kapitál novovznikajúcej akciovej spoločnosti vo vopred stanovenej výške.

- Upisovaním akcií, na základe ktorého získavajú zakladatelia akciovej spoločnosti potrebný kapitál na založenie danej akciovej spoločnosti.

3 Zdroje financovania akciovej spoločnosti

Jedným z primárnych cieľov každej akciovej spoločnosti je získavanie kapitálu na financovanie rôznych výdavkov súvisiacich s chodom samotnej akciovej spoločnosti. V prípade, že sa na toto získavanie kapitálu pozrieme s nadhľadom, tak je možné realizovať ho prostredníctvom vlastných zdrojov alebo prostredníctvom cudzích zdrojov. Následne je možné ďalšie rozdelenie získavania zdrojov :

V rámci vonkajšieho financovania akciovej spoločnosti poznáme⁴¹:

- Úvery, pôžičky alebo obligácie.
- Vklady vlastníkov majetkovej účasti.

V rámci vnútorného financovania rozlišujeme⁴²:

- Financovanie zo zadržaných ziskov.
- Financovanie z rezerv spoločnosti.
- Financovanie z odpisov a z predaného majetku.
- Financovanie z racionalizačných opatrení.

Samotné financovanie akciovej spoločnosti by sa dalo opísať ako pojem, ktorým sa označuje proces získavania kapitálu, prípadne finančných zdrojov použitých na krytie potreby kapitálu. Vo svojej podstate predstavuje tok peňažných prostriedkov do podniku. Zároveň je možné tieto peňažné zdroje využiť na investovanie do obežného a neobežného majetku spoločnosti a na úhrady finančných záväzkov akciovej spoločnosti.⁴³

Čo sa týka samotných finančných zdrojov, existujú dve rôzne formy ich získavania⁴⁴:

---

⁴¹ FREINBERG, F. 2009. Finanční management. Praha : České vysoké učení technické, 2009. s. 17. ISBN 978-80-01-04218-2.

⁴² Tamtiež.

⁴³ FREINBERG, F. 2009. Finanční management. Praha : České vysoké učení technické, 2009. s. 18. ISBN 978-80-01-04218-2.

⁴⁴ Tamtiež

- Získavanie peňažných prostriedkov z okolia podniku. Ide o takzvané vonkajšie, prípadne externé financovanie. V podstate každý podnik disponuje určitými možnosťami ako sa vie dostať ku externému kapitálu. Samotný podnik môže zo svojho okolia získavať finančné zdroje, ktoré v rôznej miere ovplyvňujú samostatnosť, likviditu a rentabilitu samotnej akciovej spoločnosti. V prípade externého kapitálu sa za zdroje môžu považovať rôzne formy úverov, pôžičiek, záloh, emisie obligácií a akcií a podobne.
- Získavanie finančných zdrojov z výnosov, prípadne tržieb podniku. Určitá časť finančných prostriedkov pochádzajúcich z výnosov spoločnosti spravidla pripadá na financovanie rôznych výdavkov spoločnosti. Tá časť príjmov, ktorá preyšuje bežné výdavky, je potom považovaná za prebytok, ktorý je označovaný tiež ako cash-flow z bežných transakcií podniku. Tento prebytok je možné následne použiť na splácanie existujúcich úverov, na investovanie a na rôzne iné účely. Samotné financovanie, ktorého zdrojom sú príjmy akciovej spoločnosti, sú vo všeobecnosti nazývané ako interné zdroje spoločnosti. Medzi tieto zdroje spoločnosti by sa dali zaradiť okrem iného aj nerozdelené zisky, odpisy, predaj majetku, prípadne rezervy tvorené do nákladov.

3.1 Financovanie z vlastných zdrojov

Na samotné financovanie podniku z vlastných zdrojov je v podstate možné využívať najmä vlastné zdroje podniku alebo vklady jeho spoločníkov. Čo sa samotného financovania podniku týka, pri financovaní z externých zdrojov poskytujú prostriedky iné subjekty a pri financovaní z interných zdrojov ide o financovanie zo zdrojov, ktoré sa používajú a vytvárajú v rámci podniku. Je samozrejme pochopiteľné, že aj tieto interné zdroje prichádzajú na účet podniku prostredníctvom platobného styku a zúčtovacieho styku pomocou tržieb od iných subjektov. Prioritným je, že tieto zdroje vznikli samotnou činnosťou podniku.⁴⁵

---

⁴⁵ VLACHYNSKÝ, I.; a kol. 2009. Podnikové financie. Bratislava : Iura Edition, 2009. s. 128. ISBN 978-80-8078-25-0.

Vlastný kapitál je taký kapitál, ktorý patrí majiteľovi alebo majiteľom spoločnosti. Tieto osoby sú hlavným nositeľom podnikateľského rizika. Samotný podiel tohto majiteľa na celkovom kapitáli spoločnosti je ukazovateľom finančnej istoty predmetného podniku. Vlastný kapitál zároveň nie je možné považovať za stálu veličinu. Mení sa na základe hospodárenia v sledovanom období.⁴⁶

3.1.1 Zisk

Samotný zisk by sa dal označiť za primárny cieľ každého jedného podniku. V odbornej literatúre sa častokrát stretávame s názorom, že zisk je do istej miery aj štvrtou kategóriou dôchodku hneď po mzde, úrokoch a rente. Táto definícia by sa dala chápať tak, že zisk je v podstate reziduálny dôchodok, ktorý je výsledkom rozdielu medzi celkovými výdavkami a celkovými príjmami každej firmy. Je nutné poznamenať, že v sebe zahŕňa aj implicitné výnosy, ktoré plynú z titulu vlastníctva kapitálu, vlastnej práce podnikateľa, prípadne z vlastníctva pôdy. Pri samotnej analýze zisku akciovej spoločnosti je preto dôležité rozlišovať medzi podnikateľským (tzv. účtovným ziskom) a ekonomickým ziskom.

Podnikateľský zisk v sebe obsahuje aj implicitné výnosy z výrobných faktorov, ktoré sú vo vlastníctve tejto akciovej spoločnosti. Čo sa týka určenia jeho výšky, tak je nutné od celkových príjmov odpočítať všetky výdavky ako sú mzdy zamestnancov, platy, renty, nákupy materiálu, dane, prípadne úroky z úverov. V tomto prípade získame zisk, ktorý sa zisťuje aj z hľadiska účtovníctva.⁴⁷

Ekonomický zisk je taký zisk, ktorý v rámci seba neobsahuje implicitné výnosy. Tento zisk je využívaný okrem iného aj na určovanie celkovej ekonomickej efektívnosti podnikateľskej činnosti, ktorej sa venuje táto akciová spoločnosť. Samotné vyčíslenie ekonomického zisku pritom súvisí s alternatívnymi nákladmi. Tento alternatívny prístup k využívaniu vzácnych zdrojov v podmienkach dokonalej podnikateľskej konkurencie

---

⁴⁶ SYNEK, M.; a kol. 2007. Manažerská ekonomika. Praha : Grada Publishing, 2007. s. 51. ISBN 978-80-247-1992-4.

⁴⁷ LISÝ, J., A KOL. 2000. Ekonómia všeobecná ekonomická teória. 3. vydanie. Bratislava : EDÍCIA EKONÓMIA, 2000. s. 233. ISBN 80-88715-81-4

z dlhodobého hľadiska vedie spoločnosť k tomu, že dosahuje takzvaný normálny (priemerný) zisk z každej alternatívy využívania zdrojov.⁴⁸

V prípade, že sa niektorej spoločnosti alebo podnikateľovi prostredníctvom svojej činnosti podarí krátkodobo vyprodukovať vyšší ako je normálny zisk, tak je možné hovoriť o takzvanom mimoriadnom zisku. Zároveň platí, že v podmienkach nedokonalnej konkurencie môžu niektoré firmy produkovať nadmerné zisky, a to primárne z využívania svojho monopolného postavenia v istej konkrétnej oblasti trhu. Tu je možné hovoriť o takzvanom monopolnom zisku.⁴⁹

Je tiež nevyhnutné poukázať na to, že samotný zisk v rámci akciovej spoločnosti plní niekoľko mimoriadne dôležitých funkcií. Ide najmä o tieto⁵⁰:

- **Kriteriálna funkcia-** Táto funkcia je kľúčová pri rozhodovaní o ekonomických otázkach podniku ako sú objem výroby, zavedenie nových výrobkov a rôzne investície.
- **Rozvojová funkcia-** Ide o hlavný zdroj kumulovania prostriedkov pre ďalší rozvoj podniku.
- **Rozdeľovacia funkcia-** Je základom rozdeľovania čistých dôchodkov medzi podnikom a štátom.
- **Motivačná funkcia-** Je motívom podnikania a zároveň je aj základom pre hmotnú zainteresovanosť zamestnancov podniku.

Čo sa týka financovania podniku z vlastných zdrojov, tak práve najväčší význam má financovanie zo zisku. Tento spôsob financovania sa štandardne nazýva aj samofinancovanie. Zisk, ktorý je ponechaný v podniku, tvorí vlastný zdroj a je trvale k dispozícii. Rovnako je tento zisk využívaný ako jeden z najvýznamnejších ukazovateľov úspešnosti a efektívnosti podniku. Tu je nutné poznamenať, že celková suma ziskov v danom kalendárnom roku podlieha zdaneniu. Následne môžu zo zisku po zdanení vlastníci odčerpávať časť na svoje potreby. Sem sa zaraďuje osobná spotreba, investovanie mimo podniku a podobne. Až po odpočítaní týchto položiek je možné

---

⁴⁸ LISÝ, J., A KOL. 2000. Ekonómia všeobecná ekonomická teória. 3. vydanie. Bratislava : EDÍCIA EKONÓMIA, 2000. s. 234. ISBN 80-88715-81-4.

⁴⁹ LISÝ, J., A KOL. 2000. Ekonómia všeobecná ekonomická teória. 3. vydanie. Bratislava : EDÍCIA EKONÓMIA, 2000. s. 235. ISBN 80-88715-81-4

⁵⁰ KUPKOVIČ, M., A KOL. 1997. Podnikové hospodárstvo Komplexný pohľad na podnik. 3. rozšírené vydanie. Bratislava : Sprint, 1997. s. 333. ISBN 80-88848-08-3

vyčíslit' výšku zdrojov, ktoré zo zisku zostávajú v spoločnosti ako kapitál pre samofinancovanie.⁵¹

Následne môžeme pri vyčíslovaní výsledku hospodárenia konkrétnej akciovej spoločnosti postupovať dvojakým spôsobom. Reálne ho môžeme určiť:

- Ako rozdiel medzi vlastným imanom podniku na konci a na začiatku sledovaného obdobia;
- Ako rozdiel medzi výnosmi a nákladmi podniku.

V praxi je pritom viac využívaný práve ten druhý spôsob, čiže rozdiel medzi výnosmi a nákladmi podniku. Tu je možné jednoducho určiť, či sú výnosy vyššie ako náklady, čiže podnik je v zisku alebo nastal opačný prípad a podnik je v strate. Čo sa následne týka vyčíslovania konkrétneho zisku, tak je vo svete viacero možností, ktoré zohľadňujú ekonomické a právne podmienky v konkrétnej krajine. Vo všeobecnosti však platí tento postup⁵²:

- Rozdielom medzi výrobnými nákladmi a čistými tržbami získame hrubý výnos z podnikateľskej činnosti;
- Rozdielom medzi hrubými výnosmi z podnikateľskej činnosti a administratívnymi nákladmi a nákladmi na predaj získame čistý výnos spoločnosti;
- Rozdielom medzi čistými výnosmi spoločnosti a platenými úrokmi získame zisk pred zaplatením dane;
- Rozdielom medzi ziskom spoločnosti pred zaplatením dane a daňou získame **čistý zisk spoločnosti po zdanení**.

Prvoradou povinnosťou každej akciovej spoločnosti je splnenie záväzkov voči štátu a následne voči veriteľom spoločnosti. To znamená, že spoločnosť musí svoj zisk najskôr zdaňovať a následne z tohto zdaneného zisku zaplatiť splátky úverov a ostatné povinné platby. Až po uhradení týchto náležitostí ostane spoločnosti disponibilný čistý zisk.

---

⁵¹ FETISOVOVÁ, E., VLACHYNSKÝ, K., SIROTKA, V. 2004. Financie malých a stredných podnikov. 1. vydanie. Bratislava : Iura Editon, 2004. s. 67. ISBN 80-89047-87-4

⁵² VLACHYNSKÝ, I.; a kol. 2009. Podnikové financie. Bratislava : Iura Edition, 2009. s. 516. ISBN 978-80-8078-25-0.

Samotný disponibilný zisk je následne možné použiť na úhradu príspevkov do fondov (rezervný fond, štatutárne fondy a pod.), na výplatu dividend, prípadne tantiém. Celý zvyšok je následne možné využiť na samofinancovanie, prípadne na krytie strát dosiahnutých v minulých obdobiach. Zisk, ktorý nebol rozdelený, ostáva naďalej vo fonde nerozdeleného zisku.

Tu je ešte dôležité poznamenať, že samofinancovanie je možné chápať ako financovanie potrieb podniku z tej časti zisku, ktorá ostane podniku po úhrade náležitostí spomenutých vyššie. Samotný zisk na samofinancovanie je možné v rámci podniku ponechať v rôznych podobách. V závislosti od týchto podôb sa následne rozlišujú aj formy samofinancovania. Ponechanie zisku na samofinancovanie je možné v nasledovných formách⁵³:

- Pridelenie časti zisku v bilancii podniku na financovanie jeho potrieb:
  - v podniku jednotlivca a v osobných spoločnostiach pripísaním zisku na kapitálové konto, čím sa majiteľ zrieka zodpovedajúcej časti zisku;
  - v kapitálových spoločnostiach pridelením zisku do zjavných rezerv(zákonných, štatutárnych, dobrovoľných) alebo prevedením nerozdelenej časti zisku do budúceho roka.
- Znížením zisku vykázaného v bilancii tým, že podnik vytvorí tiché rezervy prostredníctvom:
  - podhodnotením záväzkov,
  - nadhodnotením záväzkov.

V prípade ponechania si zisku sa vlastná kapitálová základňa akciovej spoločnosti realizuje buď zvýšením základného imania, zvýšením zjavných rezerv, alebo vo forme prevodu zisku do nasledujúceho roka. Protihodnota takto využitého zisku je v podstate viazaná v niektorej majetkovej jednotke a je kedykoľvek k dispozícii na financovanie rozvoja podniku.⁵⁴

V druhom prípade sa v rámci bilancie podniku vytvárajú tiché rezervy, ktoré v podstate nie sú pozorovateľné. Takéto financovanie je v rámci odbornej literatúry

---

⁵³ MAJKOVÁ, M. 2008. Možnosti financovania malých a stredných podnikov v SR. 1. vydanie. Brno :Tribun EU, 2008. s.57-58. ISBN 978-80-7399-590-4

⁵⁴ Tamtiež.

nazývané skrytým financovaním. Tu sa v podstate nezvyšuje vlastné imanie spoločnosti vykázané v bilancii, ale len efektívny účtovný kapitál, ktorým disponuje podnik.

Z čistého zisku môže následne podnik podľa svojho uváženia vytvárať a dopĺňať nasledovné fondy⁵⁵:

- Rezervný fond- Na krytie prípadných strát alebo k preklenutiu nepriaznivého priebehu hospodárenia.
- Fond odmien- Pre potreby odmeňovania jednotlivých pracovníkov.
- Čiastka vyčlenená na vyplácanie dividend.
- Fond kultúrnych, sociálnych potrieb, ktorý kryje náklady na zlepšovanie pracovného prostredia, prípadne závodné stravovanie.
- Ďalšie fondy podľa potrieb podniku.

3.2 Financovanie z cudzích zdrojov

Akciová spoločnosť môže na financovanie svojich aktivít používať aj financie z cudzích zdrojov. Je zároveň nutné poznamenať, že za cudzie zdroje môžeme pokladať všetky zdroje, ktoré do spoločnosti prichádzajú z externých zdrojov, okrem zdrojov pochádzajúcich od vlastníkov spoločnosti.

Popri vlastnom kapitále je druhou základnou zložkou finančnej štruktúry akciovej spoločnosti práve cudzí kapitál, ktorý je vo väčšine prípadov poskytovaný ako návratný finančný kapitál. Zároveň platí, že spôsoby, ktorými spoločnosti získavajú tieto úverové zdroje, majú najrôznejšiu formu. Každá táto forma má z hľadiska finančného krytia konkrétnych potrieb podnikov isté prednosti, ale zároveň sú tu evidované aj mnohé nedostatky. Úver je pre samotnú spoločnosť návratnou formou získavania cudzích finančných prostriedkov. Ide v podstate o ekonomický vzťah medzi veriteľom a dlžníkom. Tento vzťah nadobúda právoplatnosť pri odovzdaní konkrétnej hodnoty na dočasné použitie s tým, že je tu zákonite zakotvená aj podmienka návratnosti.⁵⁶

---

⁵⁵ NĚMEC, V. 1998. Řízení a ekonomika firmy. 1. vydanie. Praha : Grada Publishing, 2007. s .277-288. ISBN 80-7169-613-7

⁵⁶ VLACHYNSKÝ, I.; a kol. 2009. Podnikové financie. Bratislava : Iura Edition, 2009. s. 524. ISBN 978-80-8078-25-0.

Samotná forma nadobúdania prostriedkov z cudzích zdrojov je vo väčšine prípadov vítaná hlavne vtedy, keď potrebuje spoločnosť pokryť určité finančné náklady, na ktoré si v súčasnosti nemôže dovoliť uvoľniť svoje vlastné zdroje.

V praxi môžeme zároveň rozlišovať medzi krátkodobými a následne strednodobými a dlhodobými možnosťami financovania aktivít spoločnosti prostredníctvom cudzích zdrojov. Medzi tie krátkodobé spravidla zaraďujeme najmä tieto⁵⁷:

- Obchodné úvery;
- Stále a nestále pasíva;
- Bankové úvery;
- Komerčné papiere;
- Preddavky;
- Faktoring.

Do dlhodobých a strednodobých možností financovania z cudzích zdrojov, by sme mohli zaradiť najmä tieto⁵⁸:

- Obligácie;
- Finančné úvery;
- Dodávateľské úvery;
- Osobitné formy úverov:
  - Lízing
  - Forfaiting
  - Franchising.

3.2.1 Úverové zdroje financovania

Je mimoriadne časté, že v prípade, ak sa chce akciová spoločnosť dynamicky vyvíjať, tak jej vlastný zisk nepostačuje na plné pokrytie zdrojov potrebných na tento rozvoj. V týchto prípadoch pre samotnú spoločnosť ostávajú dve reálne možnosti. Prvou je utlmenie napredovania a prispôsobenie sa možnostiam, ktoré jej dovoľuje zisk, čo však

---

⁵⁷ Tamtiež

⁵⁸ Tamtiež

v niektorých prípadoch môže znamenať úplné zastavenie napredovania a jeho odloženie na neurčito. V druhom prípade môže spoločnosť siahnuť po zdrojoch financovania mimo spoločnosti. Tieto zdroje financovania vo väčšine prípadov nadobúdajú podobu úverových zdrojov financovania. V reálnom živote akciovej spoločnosti je dôvodov na využitie úverových zdrojov financovania viac. Medzi tie najčastejšie patria najmä tieto:

- Snaha eliminovať vstup nových spoločníkov, ktorí by mohli smerovať k zmenám vo vedení spoločnosti.
- Zmeniť pozíciu na trhu, vlastnú fiškálnu pozíciu.
- Získanie dodatočného kapitálu.

Tento kapitál však spravidla nie je poskytovaný zadarmo. Nákladom na samotné využívanie cudzieho kapitálu je úrok a ďalšie náklady priamo napojené na jeho získanie a využívanie. Sem sa zaraďujú napríklad aj rôzne poplatky alebo provízie. Napriek tomu je cudzí kapitál častokrát lacnejší ako ten vlastný. Tu zároveň platí, že krátkodobý kapitál je lacnejší ako ten dlhodobý, čo v podstate vypovedá aj o jeho širšom využití. Nakoľko však tento kapitál musí byť v pravidelných dohodnutých intervaloch splácaný, je tu reálne riziko platobnej neschopnosti samotnej spoločnosti, čo platí najmä u krátkodobých úveroch s vyššou anuitnou splátkou. Tento typ kapitálu by mal byť podľa správnosti využívaný na financovanie tých zložiek majetku, ktoré sú reálne schopné rýchlo a bez strát dlhy splatiť. Tu rovnako platí, že s predlžujúcou sa dobou časového horizontu rastie riziko a s rastom rizika zase rastie požadovaná výnosnosť investovaného kapitálu.⁵⁹

Úverové zdroje je možné rozdeliť na dlhodobé, strednodobé a krátkodobé. Dlhodobými prostriedkami môžeme nazvať spravidla tie prostriedky, ktoré sú podniku k dispozícii na dobu dlhšiu ako 5 rokov. Strednodobé úverové zdroje kapitálu sú následne tie, ktorých lehota splatnosti sa pohybuje v intervale 1 až 5 rokov. Ich spoločným znakom je to, že samotná akciová spoločnosť ich má k dispozícii počas dlhšej doby.

Medzi dlhodobé a strednodobé úverové zdroje by sme mohli zaradiť napríklad:

- obligácie,
- finančné úvery,

---

⁵⁹ SEDLÁČEK, J. 2008. Finančná analýza podniku. 1. vydanie. Brno : Computer Press, 2008. s. 76. ISBN 978-80-251-1830-6

- komerčné úvery,
- dodávateľské úvery.

Krátkodobé úverové zdroje sú primárne určené na preklenutie nesúladu medzi potrebou zdrojov financovania a ich disponibilnou výškou. Samotná lehota splatnosti krátkodobých úverových zdrojov financovania spoločnosti sa vo väčšine prípadov pohybuje na hranici do jedného roka.

Medzi krátkodobé úverové možnosti financovania podniku by sme mohli zaradiť napríklad:

- kontokorentný úver,
- krátkodobý účelový úver,
- lombardný úver,
- zmenkový (diskontný) úver,
- eskontný úver.

Samotný úver môže byť úročený sadzbou pevnou alebo pohyblivou. V prípade, že je reálny predpoklad rastu úrokových sadzieb, je zákonite vhodnejšie úročenie pevnou úrokovou sadzbou. Zároveň platí, že ak je predpoklad budúceho poklesu úrokových sadzieb, je rozumnejšia voľba úveru s pohyblivou úrokovou sadzbou.

Pri poskytovaní bankových úverov nie je výnimočné, že samotné banky požadujú určitý typ zaistenia. To môže byť vo forme osobného ručenia alebo formou vecného ručenia. Rovnako je tu možnosť voľby medzi poskytnutím jednorazového účelového úveru alebo úveru s variabilným čerpaním (napríklad kontokorentný úver), prípadne úveru, ktorý reálne umožňuje viacnásobné čerpanie prostriedkov úveru až do vyčerpania cieľovej čiastky (revolvingový úver).⁶⁰

Môžeme povedať, že úver je pre podnik návratnou formou nadobudnutia cudzích zdrojov financovania podniku. Ide v podstate o záväzkový vzťah medzi veriteľom a dlžníkom, ktorý vzniká odovzdaním určitej hodnoty na dočasné užívanie pod podmienkou návratnosti. Tento vzťah štandardne vzniká na základe zmluvy, kedy veriteľ

---

⁶⁰ REŽŇÁKOVÁ, Mária a kol., 2010. Řízení platební schopnosti podniku. Praha : Grada Publishing a.s. 2010. s. 133. ISBN 978-80-247-3441-5.

dáva dlžníkovi určitú sumu v peniazoch a zabezpečuje aj správu dlhu. Dlžník je touto zmluvou zaviazaný splatiť svoj dlh v určenom termíne a forme vrátenia úroku.⁶¹

Ako už bolo spomenuté vyššie, je pravidlom, že najrôznejšie formy bankových úverov vyžadujú rôzne spôsoby zaistenia týchto úverov. Týmto zaistením rozumieme všetky opatrenia, ktoré vykoná banka s cieľom zabezpečiť si riadne splácanie úveru vrátane úrokov. Zaistenie môžeme reálne deliť⁶²:

- Podľa povahy na:
  - **osobné**- v samotnej zmluve vystupuje aj tretia osoba, ktorá banke ručí za túto pohľadávku;
  - **vecné**- banka má isté vopred definované právo na majetkové hodnoty príjemcu úveru.
- Podľa viazanosti zaistenia a zaist'ovanou pohľadávkou:
  - **akcesorické**- zaistenie je nevyhnutne spojené so zaist'ovanou pohľadávkou, pričom zaniká spoločne s pohľadávkou;
  - **abstraktné**- po zániku pohľadávky zaistenie naďalej trvá, pričom má poskytovateľ zaistenia nárok na jeho vrátenie.

---

⁶¹ VOLČKO, I., 2001, Podnikové financie. 1. vyd. Zvolen : BRATIA SABOVCI, 2001. s. 81, ISBN 80-89029-09-4

⁶² REVENDA, Z. a kol., 1997, Peněžní ekonomie a bankovníctví. 2. vyd. Praha : MANAGEMENT PRESS, 1997. s. 127-128, ISBN 80-85943-49-2

4 Cieľ práce a metodika

Pri koncipovaní praktickej časti bakalárskej práce sme vychádzali z hlavného zámeru teoretickej časti bakalárskej práce, ktorým bolo definovať základné teoretické aspekty týkajúce sa akciovej spoločnosti ako takej.

Hlavným cieľom práce je zhodnotenie dvoch možností financovania akciovej spoločnosti a určenie ich hlavných výhod a nevýhod. Zamerali sme sa na financovanie zo zisku ako formu financovania z vlastných zdrojov podniku a následne na financovanie prostredníctvom bankového úveru ako formu financovania z cudzích zdrojov.

V súlade s primárnym cieľom práce boli stanovené aj parciálne ciele bakalárskej práce:

- Porovnať výhody a nevýhody financovania spoločnosti prostredníctvom vlastných zdrojov a prostredníctvom cudzích zdrojov (alebo vyhodnotiť vhodnosť využívania vlastných zdrojov spoločnosti na financovanie rozvoja spoločnosti a následne aj využívanie cudzích zdrojov na rovnaký účel).
- Porovnať ekonomický a právny význam základného imania v akciovej spoločnosti.
- Vyhodnotiť vhodnosť využívania vlastných zdrojov spoločnosti na financovanie rozvoja spoločnosti a následne aj využívanie cudzích zdrojov na rovnaký účel.

Praktická časť práce je z metodologického hľadiska zameraná na kvalitatívnu analýzu finančných aspektov akciovej spoločnosti. Objektom analýzy sú vlastné zdroje a cudzie zdroje financovania akciovej spoločnosti. Na základe teoretických znalostí z literárnej rešerše charakterizujeme a zároveň komparujeme výhody a nevýhody financovania spoločnosti prostredníctvom vlastných zdrojov a prostredníctvom cudzích zdrojov. Následne vyhodnocujeme vhodnosť využívania vlastných zdrojov spoločnosti na financovanie rozvoja spoločnosti a aj využívanie cudzích zdrojov na rovnaký účel.

5 Výsledky práce a diskusia

V tejto kapitole uvádzame výsledky zhodnotenia možností financovania akciovej spoločnosti a určenie ich hlavných výhod a nevýhod. Zároveň porovnávame ekonomický a právny význam základného imania v akciovej spoločnosti. Ďalej uvádzame vyhodnotenie vhodnosti využívania vlastných zdrojov spoločnosti na financovanie rozvoja spoločnosti a následne aj využívanie cudzích zdrojov na rovnaký účel.

5.1 Výhodnosť využívania vlastných zdrojov

Čo sa týka využitia vlastných zdrojov na financovanie rozvoja podniku, má viaceré výhody, ale aj nevýhody. Pri samotnom rozhodovaní o tom, či sa na toto financovanie využijú práve zdroje, ktoré pochádzajú „zvnútra podniku“, je nutné tieto výhody a nevýhody zvážiť.

Najväčšou výhodou využitia vlastného kapitálu na financovanie rozvoja a napredovania samotného podniku je hlavne to, že sa týmto spôsobom akciová spoločnosť nezadlžuje voči žiadnej tretej osobe, ktorá by v podstate zdroje, ktoré poskytne spoločnosti, skôr či neskôr dostala späť aj s patričným zúročením.

Ďalšou výhodou tohto financovania je, že sú finančné prostriedky k dispozícii v rámci spoločnosti, takže spoločnosť nemusí nikomu vysvetľovať zámer ich využitia a prezrádzať tak niekedy aj strategicky citlivé údaje tretej nezainteresovanej osobe.

Primárnym však pri čerpaní vlastných zdrojov na rozvoj podniku alebo na akékoľvek iné určenie je to, aby odčerpaním týchto zdrojov nebola ohrozená činnosť podniku. Odčerpanie týchto zdrojov by za žiadnych okolností nemalo ovplyvniť rýchlosť a plynulosť výroby a ani držanie nutného stavu zásob na sklade. Rovnako by kvôli financovaniu týchto náležitostí spoločnosť nemala prichádzať o vlastný hmotný alebo nehmotný majetok, ktorý je alebo by do budúca mohol byť v rámci spoločnosti využiteľný k napredovaniu samotnej spoločnosti. Tento fakt možno označiť aj ako hlavnú nevýhodu čerpania vlastných zdrojov spoločnosti na financovanie napredovania spoločnosti alebo pokrytie nečakaných nákladov.

5.2 Výhodnosť používania cudzích zdrojov

V rámci využívania rôznych zdrojov, ktoré nepochádzajú priamo od spoločnosti alebo jej vlastníkov a spoluvlastníkov, môžeme tiež definovať niekoľko hlavných výhod, ale zároveň aj nevýhod.

V prípade, že je potrebné v rámci spoločnosti pokryť isté investície alebo nečakané náklady akéhokoľvek charakteru, no samotná akciová spoločnosť nemá vlastné zdroje na pokrytie tohto financovania, je využitie cudzích zdrojov na pokrytie týchto nákladov jednoducho rozumnou voľbou.

Rovnako ide o rozumnú voľbu v prípade, že spoločnosť na pokrytie tohto nákladu má dostatočné vlastné zdroje, no odčerpanie týchto zdrojov by mohlo reálne ohroziť samotnú spoločnosť. Týmto ohrozením môžeme chápať najmä samotné spomalenie výroby, nedostatok skladových zásob na zabezpečenie plynulosti výroby alebo predaj hmotného alebo nehmotného majetku, ktorý je aktuálne alebo by mohol byť v budúcnosti využitý na napredovanie spoločnosti.

Samotné financovanie prostredníctvom cudzích zdrojov nadobúda poväčšine prípadov formu úveru, čo je v podstate možnosť dostať sa k zdrojom financovania aj v situáciách, kedy si jednoducho spoločnosť nemôže dovoliť uvoľniť svoje vlastné finančné zdroje.

To, že samotné financovanie vo väčšine prípadov nadobúda formu úveru, by sa však dalo označiť aj ako hlavná nevýhoda tohto spôsobu financovania napredovania spoločnosti alebo pokrývania najrôznejších nákladov. Samotný úver sa totižto vyznačuje tým, že je pri ňom zákonite prítomné aj isté úročenie. Toto úročenie je vo väčšine prípadov závislé od rizikovosti samotnej investície do spoločnosti. Častokrát sa však môžeme stretnúť aj s tým, že toto úročenie dosiahne výšku 50 alebo až 100 % výšky poskytnutých finančných zdrojov. Je teda nutné poznamenať, že v prípade financovania rôznych aktivít spoločnosti prostredníctvom cudzích zdrojov je rýchle a častokrát aj prínosné, no je spojené aj so značnými nárokmi. Rovnako je nutné poukázať na skutočnosť, že sa samotná akciová spoločnosť pri využití cudzích zdrojov automaticky stáva dlžníkom so záväzkom voči poskytovateľovi predmetných finančných zdrojov.

5.3 Porovnanie vlastných a cudzích zdrojov

Pri komparácii možností financovania spoločnosti z vlastných zdrojov alebo z cudzích zdrojov, je nutné zvážiť veľké množstvo faktorov, ktoré sú reálne v rámci práce tohto druhu a rozsahu neobsiahnuteľné. Tu však platí, že pre samotnú spoločnosť z ekonomického hľadiska je vždy o niečo výhodnejšie využívať primárne svoje vlastné zdroje alebo zdroje od vlastníkov spoločnosti. Táto forma financovania totižto predstavuje najmenšie zaťaženie spoločnosti najmä z ekonomického hľadiska.

Pri strategickom hľadisku, v živote akciovej spoločnosti existujú situácie, kedy je využitie istej formy úveru jednoducho lepším riešením. Príkladom môže byť situácia, kedy by mohlo odčerpanie vlastných zdrojov spoločnosti reálne ohroziť alebo spomaliť samotnú výrobu spoločnosti. Celkový ušlý zisk, ktorý by bol spôsobený týmto spomalením výroby, by mohol byť aj niekoľkonásobne vyšší ako je to pri bežnom úročení pri podnikateľských úveroch. Toto spomalenie by zároveň mohlo mať dosah na celkový zisk spoločnosti, čím by boli ukrátení aj samotní akcionári spoločnosti. Rovnako by mohlo viesť aj ku budúcemu zadlžovaniu spoločnosti. V tomto prípade je úlohou strategického oddelenia a rizikových manažérov spoločnosti, aby usúdili, či v danej situácii je pre samotný podnik výhodnejšie čerpať vlastné zdroje spoločnosti alebo sa rozhodnúť pre niektorú z možností financovania prostredníctvom cudzích zdrojov.

5.4 Porovnanie základného imania

Samotné základné imanie v rámci akciovej spoločnosti má mimoriadne veľký význam. Ak by sme mali tento význam zhodnotiť, tak by bolo potrebné sa na toto základné imanie pozerat' z rôznych uhlov pohľadu. Primárne sú tu právny a ekonomický význam.

Ekonomický význam, je pravdepodobne tým najdôležitejším. Práve základné imanie spoločnosti je totiž istá forma vyčíslenia majetku spoločnosti. Hodnota základného imania predstavuje minimálnu hodnotu majetku spoločnosti, ktorá je v tomto prípade vyjadrená v peňažnej podobe. Rovnako je nutné poznamenať aj to, že rozdelenie samotného základného imania medzi jednotlivých spoločníkov, čo v podstate predstavuje

ich podiel v spoločnosti a v podstate aj hodnotu ich rozhodovacieho práva v rámci tejto akciovej spoločnosti.

Nemenej dôležitý ako ekonomický význam je ten právny. Samotné základné imanie je v značnej miere upravované Obchodným zákonníkom Slovenskej republiky a aj zákonmi, ktoré na jeho ustanovenia nadväzujú. Z právneho hľadiska by sa význam základného imania dal zhrnúť ako záruka pre veriteľov spoločnosti. Samotná akciová spoločnosť má základné imanie v minimálnej výške 25 000 EUR. Toto je zároveň minimálna výška majetku spoločnosti, ktorou samotná spoločnosť ručí za svoje záväzky. Rovnako sú zo základného imania uspokojovaní veritelia spoločnosti v prípade jej rušenia.

5.5 Vyhodnotenie cieľov práce

Prvý čiastkový cieľ, ktorý spočíval v porovnaní výhodnosti financovania akciovej spoločnosti z interných a externých zdrojov, je jasne popísaný a určený, v ktorých prípadoch je vhodné na financovanie ďalšieho rozvoja spoločnosti využiť vlastné zdroje financovania pochádzajúce zo zisku spoločnosti a na druhej strane, kedy je lepšie radšej siahnuť po cudzích zdrojoch vo forme úveru, je možné považovať tento parciálny cieľ práce za splnený.

Ďalším bolo porovnanie základného imania z viacerých hľadísk. Porovnanie ekonomického a právneho významu základného imania akciovej spoločnosti nie je celkom možné, nakoľko sa tieto významy zakladajú na odlišných pohľadoch samotného základného imania akciovej spoločnosti. Tento cieľ je preto nutné označiť len za čiastočne splnený.

Pri vyhodnotení samotnej výhodnosti je dôležité využiť správny zdroj v správnom momente. To, či je niektorý zo zdrojov financovania výhodnejší ako ten druhý, je plne závislé na aktuálnej situácii, v rámci ktorej je nutné zvážiť viacero podstatných faktorov. Nakoľko bolo hlavným cieľom zhodnotiť dva spôsoby financovania spoločnosti a následne bolo cieľom aj určenie hlavných výhod týchto foriem financovania, je tento cieľ na základe predchádzajúcich podkapitol možné považovať za splnený.

5.6 Prínosy práce

Hlavným zámerom bakalárskej práce bolo predložiť základné teoretické znalosti o akciovej spoločnosti, primárne z finančného hľadiska. Prínosom práce je teda sumarizácia teoretických znalostí o akciovej spoločnosti, ktoré sú nevyhnutné v prípade, že si chceme o konkrétnej akciovej spoločnosti urobiť prehľad, čo sa týka jej finančnej stránky. Teoretické informácie obsiahnuté rámci tejto práce sú dôležité aj pri rozhodovaní o finančných záležitostiach samotnej akciovej spoločnosti. Charakterizujeme možnosti financovania rôznych výdavkov spoločnosti z dvoch základných zdrojov, a to financovanie z vlastných zdrojov spoločnosti a financovanie z cudzích zdrojov. Zároveň definujeme základné výhody a nevýhody jednotlivých možností financovania. Uvádžame jednotlivé možnosti získavania finančných zdrojov spoločnosti, pričom sme formulovali aj hlavné výhody a nevýhody financovania prostredníctvom vlastných zdrojov a následne aj prostredníctvom cudzích zdrojov.

Prínosom praktickej časti je kvalitatívna analýza finančných aspektov akciovej spoločnosti. Sú v nej charakterizované a zároveň komparované výhody a nevýhody financovania spoločnosti prostredníctvom vlastných zdrojov a prostredníctvom cudzích zdrojov. Kvalitatívnou analýzou vyhodnocujeme vhodnosť využívania vlastných zdrojov spoločnosti na financovanie rozvoja spoločnosti a následne aj využívanie cudzích zdrojov na rovnaký účel. Na základe tohto môžeme konštatovať, že cieľ bakalárskej práce bol splnený.

Záver

V práci sme sa primárne zameriavali na akciovú spoločnosť, a to hlavne z finančného hľadiska. Teoretická časť obsahuje definované základné teoretické znalosti o akciovej spoločnosti so zameraním na jej finančné aspekty. Popísali sme základné imania spoločnosti a definovali pojem akcia v rámci akciovej spoločnosti. Zamerali sme sa na zdroje financovania akciovej spoločnosti, kde sme popísali aj financovanie prostredníctvom vlastných zdrojov spoločnosti a následne aj prostredníctvom cudzích zdrojov.

Praktická časť bola zameraná na kvalitatívnu analýzu finančných aspektov akciovej spoločnosti. Jej cieľom bolo charakterizovať a komparovať výhody a nevýhody financovania spoločnosti prostredníctvom vlastných zdrojov a prostredníctvom cudzích zdrojov. Zároveň bolo cieľom určiť, kedy a za akých podmienok je vhodné na financovanie najrôznejších investícií a nákladov v rámci akciovej spoločnosti využiť vlastné zdroje spoločnosti a kedy je jednoducho výhodnejšie siahnuť po možnosti financovania z cudzích zdrojov. Tento cieľ bol naplnený v poslednej kapitole tejto bakalárskej práce s názvom Výsledky práce a diskusia.

Táto práca poskytuje jej čitateľovi pohľad na výhodnosť financovania najrôznejších aktivít akciovej spoločnosti prostredníctvom vlastných zdrojov akciovej spoločnosti a následne aj prostredníctvom cudzích zdrojov, ktoré samotná spoločnosť vo väčšine prípadov čerpá prostredníctvom rôznych typov úverov. Rovnako je tu bližšie popísané aj to, kedy by mala spoločnosť siahnuť do vlastných zdrojov a kedy je strategicky výhodnejšie zvoliť si možnosť financovania prostredníctvom cudzích zdrojov.

Problematika akciovej spoločnosti so zameraním na jej finančné aspekty predstavuje mimoriadne široký okruh informácií, ktorý je náročné obsiahnuť v rámci jednej bakalárskej práce. To zároveň otvára možnosti pre ďalšiu akademickú činnosť, ktorá by sa v praxi mohla zamerať napríklad na možnosti financovania z cudzích zdrojov, čo sa týka konkrétnych trhových podmienok. Rovnako je tu možnosť do hĺbky analyzovať spôsoby získavania zdrojov „zvnútra spoločnosti“. Taktiež možnosť analyzovať konkrétnu akciovú spoločnosť a zamerať sa na praktické hľadanie rezerv v rámci tejto konkrétnej spoločnosti.

Použitá literatúra

Knihy:

- 1) **FETISOVOVÁ, E., VLACHYNSKÝ, K., SIROTKA, V. 2004.** *Financie malých a stredných podnikov. 1. vydanie.* Bratislava : Iura Edition, 2004. 260s. ISBN 80-89047-87-4.
- 2) **FREINBERG, F. 2009.** *Finanční management.* Praha : České vysoké učení technické, 2009. 214s. ISBN 978-80-01-04218-2.
- 3) **HUDECOVÁ, E. 2005.** *Ekonomicko-právne aspekty zakladania obchodných spoločností v legislatíve Slovenskej republiky. 1. vyd.* Banská Bystrica : Univerzita Mateja Bela. Ekonomická fakulta, 2005. 120s. ISBN 80-8083-095-9.
- 4) **HUDECOVÁ, Eva – HUDEC, Ján. 2010.** *Podnikateľské právo I. 1. vyd.* Banská Bystrica : Univerzita Mateja Bela, Ekonomická fakulta, 2010. ISBN 978-80-8083-933-8.
- 5) **CHOVANCOVÁ, B.; a kol. 2006.** *Finančný trh: Nástroje, transakcie a inštitúcie.* Bratislava : Iura Edition, 2006. 610s. ISBN 80-878-089-7.
- 6) **JÍLEK, J. 2009.** *Finanční trhy a investování.* Praha : Grada Publishing, 2009. 648s. ISBN 978-80-247-1653-4.
- 7) **KUPKOVIČ, M., A KOL. 1997.** *Podnikové hospodárstvo Komplexný pohľad na podnik. 3. rozšírené vydanie.* Bratislava : Sprint, 1997. 347s. ISBN 80-88848-08-3.
- 8) **KUŤOVÁ, I. 2010.** *Obchodný zákonník.* Žilina : Poradca, 2010. 296s. ISBN 978-80-89213-81-8.
- 9) **LISÝ, J., A KOL. 2000.** *Ekonomia všeobecná ekonomická teória. 3. vydanie.* Bratislava : EDÍCIA EKONÓMIA, 2000. 507s. ISBN 80-88715-81-4.
- 10) **LOCHMANOVÁ, L. 2011.** *Základy obchodného práva.* Ostrava : Key Publishing, 2011. 309s. ISBN 978-80-7418-114-6.

- 11) **MAJKOVÁ, M. 2008.** *Možnosti financovania malých a stredných podnikov v SR. 1. vydanie.* Brno :Tribun EU, 2008. 206s. ISBN 978-80-7399-590-4.
- 12) **NĚMEC, V. 1998.** *Řízení a ekonomika firmy. 1. vydanie.* Praha : Grada Publishing, 1998. 320s. ISBN 80-7169-613-7.
- 13) **REVENDA, Z. a kol., 1997.** *Peněžní ekonomie a bankovníctví. 2. vyd.* Praha : MANAGEMENT PRESS, 1997. 620s. ISBN 80-85943-49-2
- 14) **REŽŇÁKOVÁ, Mária a kol., 2010.** *Řízení platební schopnosti podniku.* Praha: Grada Publishing, 2010. 191s. ISBN 978-80-247-3441-5.
- 15) **SEDLÁČEK, J. 2008.** *Finančná analýza podniku. 1. vydanie.* Brno : Computer Press, 2008. 154s. ISBN 978-80-251-1830-6.
- 16) **SYNEK, M.; a kol. 2007.** *Manažerská ekonomika.* Praha : Grada Publishing, 2007. 464s. ISBN 978-80-247-1992-4.
- 17) **VLACHYNSKÝ, I.; a kol. 2009.** *Podnikové financie.* Bratislava : Iura Edition, 2009. 524s. ISBN 978-80-8078-25-0.
- 18) **VOLČKO, I. 2001.** *Podnikové financie. 1. vyd.* Zvolen : BRATIA SABOVCI, 2001. 186s. ISBN 80-89029-09-4.
- 19) **ŽITŇANSKÁ, L.; OVEČKOVÁ, O.; a kol. 2009.** *Základy obchodného práva I.* Bratislava : Iura Edition, 2009. 682s. ISBN 978-80-8078-274.

Zákony a zborníky:

- 20) Obchodný zákonník 2016, XIV doplnené vydanie, Nová práca spol. s .r.o. ISBN 978-80-89350-61-2.

Internetové zdroje:

21) **SOLÍKOVÁ, V. 2005.** *Čo je základné imanie?* [online] citované dňa 07.05.2018,
dostupné na: [https://www.podnikajte.sk/start-
podnikania/c/2379/category/sro/article/co-je-to-zakladne-imanie.xhtml](https://www.podnikajte.sk/start-podnikania/c/2379/category/sro/article/co-je-to-zakladne-imanie.xhtml)